

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. spalio 26 d.
(OR. en)

14095/22
ADD 1

LIMITE

CORLX 995
CFSP/PESC 1432
CONUN 254
CODUN 48
CONOP 112
COTER 256
COARM 217

PASIŪLYMAS

nuo:	Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai, kurio vardu pasirašo generalinis sekretorius Stefano SANNINO
gavimo data:	2022 m. spalio 26 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Dalykas:	Vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymas Tarybai dėl Tarybos sprendimo, kuriuo remiamas projekto „Atsakingų inovacijų skatinimas dirbtinio intelekto srityje siekiant taikos ir saugumo“ įgyvendinimas

Delegacijoms pridedamas dokumentas HR(2022) 238.

Pridedama: HR(2022) 238

EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBA

PROJEKTO DOKUMENTAS

Atsakingų inovacijų skatinimas DI srityje siekiant taikos ir saugumo

HR(2022) 238

1. BENDRA INFORMACIJA

Pastarojo meto dirbtinio intelekto (DI) pažanga atvėrė naujų galimybių remti ir išlaikyti taiką ir saugumą, pavyzdžiui, tobulinant technologijas tokiose srityse kaip ankstyvasis perspėjimas apie konfliktus ir ginklų bei eksporto kontrolės patikra. Kita vertus, ši pažanga atnešė naujų būdų kelti (arba aštrinti) įtampą, konfliktus ir nesaugumą tarp valstybių ir valstybėse. Tam tikrų dirbtinio intelekto prietaikų, pvz., autonominių mirtinų ginklų sistemų, keliama rizika yra iškilusi kaip viena pagrindinių ginklų kontrolės bendruomenei susirūpinimą keliančių problemų. Vienas iš rizikos scenarijų, kuriam reikia skirti daugiau dėmesio ir į kurį atsakyti dabartinių ginklų kontrolės ir diplomatinių pastangų gali nepakakti, yra neatsakingų subjektų, įskaitant piktavalius nevalstybinius subjektus, vykdomas civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimas ir netinkamas naudojimas, pavyzdžiui, netinkamas generatyvinių antagonistinių tinklų naudojimas gaminant sintetinės vaizdo sankaitos produktus dezinformacijos kampanijoms.

DI yra didelio poveikio technologija, turinti didelį potencialą tapti plačiai naudojama. DI moksliniai tyrimai ir inovacijos, plėtojami civilinėms reikmėms, galėtų būti (palyginti lengvai) prieinami tam tikriems subjektams ir jų nukreipiami kenkėjiškiems ar trikdantiems tikslams, o tai galėtų turėti įtakos tarptautinei taikai ir saugumui. Civilinių technologijų nukreipimas ir netinkamas naudojimas nėra nei nauji reiškiniai, nei tik išskirtinai susiję su DI. Nesenas to pavyzdys susijusioje robotikos srityje yra grupuotės „Da'esh“ / ISIS vykdomas rekreacinių bepiločių orlaivių suginklinimas ir naudojimas Sirijoje. Tačiau DI atveju problemą komplikuoja keli veiksniai: neapčiuopiamas ir greitai besikeičiantis DI algoritmų ir duomenų pobūdis, dėl ko jų perdavimą ir (arba) platinimą sunku kontroliuoti, privačiojo sektoriaus vadovaujamas vaidmuo mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų ekosistemoje ir su tuo susijęs poreikis apsaugoti nuosavybinius algoritmus ir žmogiškųjų ekspertinių žinių ir materialinių išteklių, sudarančių galimybę pakeisti DI technologijų paskirtį, prieinamumas visame pasaulyje. Tuo tarpu tie, kurie dirba DI srityje civiliniame sektoriuje, pernelyg dažnai nežino, kokį poveikį jų darbo vaisių nukreipimas ir netinkamas naudojimas galėtų turėti tarptautinei taikai ir saugumui, arba nesiryžta

dalyvauti ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo bendruomenėse vykstančiose diskusijose apie su DI susijusią riziką.

Reikia remti aktyvesnį civilinio pritaikymo DI bendruomenės įsitraukimą, kad būtų suprantama ir mažinama rizika taikai ir saugumui, susijusi su neatsakingų subjektų vykdomu civilinio pritaikymo DI technologijų nukreipimu ir netinkamu naudojimu. Stokholmo tarptautinio taikos tyrimų instituto (SIPRI) ir Jungtinių Tautų nusiginklavimo reikalų biuro (UNODA) atveju tai būtų galima pasiekti labiau skatinant atsakingas inovacijas pasaulinėje civilinio pritaikymo DI bendruomenėje. Iš ankstesnio SIPRI ir UNODA darbo matyti, kad atsakingos inovacijos, kaip savireguliacinis mechanizmas, galėtų suteikti pasaulinei civilinio pritaikymo DI bendruomenei praktinių priemonių ir metodų, kad būtų galima identifikuoti riziką, kurią civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimas ir netinkamas naudojimas galėtų kelti taikai ir saugumui, ir padėti užkirsti jai kelią bei ją sumažinti. SIPRI ir UNODA darbe taip pat buvo nustatytos metodikos ir kelios vykdomos į civilinį pritaikymą orientuotos iniciatyvos dėl atsakingo DI, kuriomis galėtų būti remiamasi siekiant didinti civilinio pritaikymo DI bendruomenės informuotumą apie ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo klausimus, ekspertų diskusijas ir valstybių pozicijas dėl DI atsakingo plėtojimo, sklaidos ir naudojimo, taip pat patirti, kurios reikia pasimokyti iš gynybos sektoriaus atsakomybei priklausančio darbo¹. Labai svarbu tai, kad šis ankstesnis darbas aiškiai parodė, kad bendradarbiavimas su gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) studentais, kurie su DI dirba dar mokymosi etape, yra esminis bet kokių veiksmingų atsakingų inovacijų pastangų elementas.

2. TIKSLAI

Šiais projektais siekiama remti didesnę civilinio pritaikymo DI bendruomenės dalyvavimą mažinant riziką, kurią neatsakingų subjektų vykdomas civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimas ir netinkamas naudojimas gali kelti tarptautinei taikai ir saugumui. Jais to siekiama, pirma, padidinant suvokimą, kaip sprendimai DI mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtojimo bei sklaidos srityje gali daryti poveikį nukreipimo ir netinkamo naudojimo rizikai ir taip kelti riziką arba sudaryti galimybes taikai ir saugumui, ir, antra, skatinant atsakingus inovacijų procesus, metodus ir priemones, kurie gali padėti užtikrinti taikų civilinių inovacijų taikymą ir atsakingą su DI susijusių žinių sklaidą. Šiuo tikslu projektais remiama gebėjimų stiprinimo, mokslinių tyrimų ir angažavimosi veikla, kuria i) vykdant atsakingus inovacijų procesus pasaulinėje civilinio pritaikymo DI bendruomenėje bus didinamas gebėjimas atsižvelgti į riziką taikai ir saugumui, kylančią dėl neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI nukreipimo ir netinkamo naudojimo, ir tą riziką pašalinti ir ii) stiprinamas rizikos mažinimo pastangų plėtojant atsakingą DI civilinėje sferoje ryšys su pastangomis, kurios jau yra dedamos nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo bendruomenėje tarpvyriausybiniu lygmeniu. Svarbiausia – įgyvendinant šiuos projektus neketinama nustatyti jokių naujų standartų, principų ar reguliavimo priemonių arba kitaip kištis į valstybių kompetencijai priklausančias

¹ Metodikos apima, pavyzdžiui, Elektros ir elektronikos inžinierių instituto (IEEE) rekomenduojamą autonominių ir intelektinių sistemų poveikio žmonių gerovei vertinimo praktiką (IEEE Std 7010–2020), Aukšto lygio ekspertų grupės dirbtinio intelekto klausimais Dirbtinio intelekto patikimumo vertinimo kriterijų sąrašą (ALTAI). Šios iniciatyvos, be kita ko, yra: IEEE pasaulinė autonominių ir intelektinių sistemų etikos iniciatyva; partnerystė DI srityje; pasaulinė partnerystė DI srityje.

sritis. Vietoj to, jais ketinama plėtoti civilinio pritaikymo inovacijų pastangas atsižvelgti į riziką taikai ir saugumui, kylančią dėl neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI nukreipimo ir netinkamo naudojimo, ir šviesti apie esamas atitinkamas tarpvyriausybines pastangas.

Siekiant veiksmingai pasiekti civilinio pritaikymo DI bendruomenę ir daryti jai poveikį, įgyvendinant projektus laikomasi trijų krypčių požiūrio, kuriuo siekiama:

- a) bendradarbiauti su dėstytojais – dirbti su atrinktais dėstytojais ir akademinėmis programų kūrėjais plėtojant ir populiarinant mokomąją medžiagą, kuri gali būti naudojama siekiant į būsimų DI specialistų mokymą (pvz., kursus DI etikos ir atsakingų inovacijų klausimais) įtraukti klausimus dėl rizikos taikai ir saugumui, kylančios dėl neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo;
- b) bendradarbiauti su studentais – atrinktus gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) studentus iš viso pasaulio supažindinti su tuo, kaip vykdamas mokslinių tyrimų ir inovacijų procesą arba kitus valdymo procesus galima nustatyti riziką taikai ir saugumui, kylančią dėl neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI plėtojimo nukreipimo ir netinkamo naudojimo, užkirsti jai kelią arba ją sumažinti ir
- c) bendradarbiauti su DI pramone – dirbti su profesinėmis asociacijomis ir standartų institucijomis, pavyzdžiui, Elektros ir elektronikos inžinierių institutu (IEEE), siekiant i) platinti specialiai pritaiktą mokomąją medžiagą ir angažavimosi veiklą technikos srities specialistams; ii) remti teigiamą DI naudojimą siekiant taikos ir saugumo ir iii) sudaryti palankesnes sąlygas akademinės bendruomenės, privačiojo sektoriaus ir vyriausybės ekspertų dialogui ir dalijimuisi informacija apie tai, kaip galima sumažinti neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką.

Taikant tokį požiūrį projektai gali pasiekti DI bendruomenę visais lygmenimis, įskaitant ne tik dabartinius specialistus, bet ir ateities kartas. Juo taip pat sudaromos sąlygos angažavimuisi akademinėje, pramonės ir kitose srityse ir remiamas būsimų pastangų tvarumas kuriant ribas tarp šių sričių kertančius tinklus.

Projektais taip pat siekiama pasinaudoti SIPRI ir UNODA telkiamąja galia ir patirtimi, kad būtų daromas poveikis ne tik ES suinteresuotiesiems subjektams, bet ir DI bendruomenei visame pasaulyje. SIPRI ir UNODA turi unikalias galimybes pasiekti DI subjektus iš Afrikos, Azijos ir Ramiojo vandenyno valstybių, Europos ir Šiaurės bei Pietų Amerikos ir palengvinti jų bendradarbiavimą. Abu subjektai taip pat turi patirties dirbant kitose mokslo ir technologijų srityse, susiduriančiose su panašiais dvejojo naudojimo ir platinimo uždaviniais, įskaitant biotechnologijas. Projektais taip pat siekiama pasinaudoti Europos Sąjungoje esančiomis sąlygomis, pavyzdžiui, a) pažangiais daugiašaliais suinteresuotųjų subjektų procesais atsakingo DI srityje; b) aukšto lygio angažavimosi nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo klausimais ES ir ekspertinėmis žiniomis šiais klausimais; c) ES akademinės, mokslinių tyrimų ir privačiojo sektoriaus organizacijų ryšių su kitais regionais, visų pirma globaliais Pietumis, kurie taip pat bus svarbus tikslas siekiant angažavimosi, įvairovės ir d) studentų, dėstytojų ir

inžinierių universitetuose, mokslo tiriamosiose įstaigose ir privačiajame sektoriuje tautybių įvairovė.

Itin svarbus projektų veiklos vykdymo aspektas bus įtrauktis. Siekiant veiksmingai remti DI bendruomenę, projektais pripažįstama, kad DI bendruomenę sudaro įvairūs subjektai ir ypač tai, kad:

- a) lytis yra labai svarbus veiksnys. Dėl šios priežasties lyčių aspektas bus integruotas laikantis JT sistemos masto lyčių aspekto integravimo ir lyčių lygybės strategijų. Bus skatinamas ir bus būtinas moterų dalyvavimas visoje pagal projektus vykdomoje veikloje ir
- b) visu projektų vykdymo metu bus užtikrinama asmenų su negalia įtrauktis ir sudaromos tinkamos sąlygos pagal jų poreikius. Tuo tikslu, be kita ko, bus šalinamos asmenų su negalia dalyvavimo kliūtys, taip pat užtikrinama, kad būtų imtasi veiksmų siekiant bendradarbiauti su asmenimis su negalia ir palengvinti jų nuomonių ir patirties esminiais klausimais atstovavimą.

3. PROJEKTAI

Numatoma, kad toliau aprašyti trys projektai vienas kitą papildys ir rems, o jų elementai bus vykdomi visą 36 mėnesių laikotarpį.

1 projektas. Civilinio pritaikymo DI bendruomenei skirtos mokomosios ir gebėjimų stiprinimo medžiagos rengimas

3.1.Projekto tikslas

1 projektu siekiama suteikti žinių ir priemonių, kad civilinio pritaikymo DI subjektai galėtų įvertinti ir sumažinti riziką, kurią neatsakingų subjektų vykdomas civilinio pritaikymo DI tyrimų ir inovacijų nukreipimas ir netinkamas naudojimas gali kelti tarptautinei taikai ir saugumui. Jo tikslas – parengti mokomąją ir gebėjimų stiprinimo medžiagą, kurioje DI specialistams iš visų regionų, lygmenų ir sektorių (įskaitant DI srityje dirbančius dėstytojus, mokymo programų rengėjus, STEM studentus, akademinės bendruomenės ir privačiojo sektoriaus DI inžinierius ir mokslininkus) bus teikiama informacija ir priemonės, būtinos siekiant:

- a) suprasti, kaip civilinio pritaikymo DI moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų būti nukreipiami ir netinkamai naudojami, kad galėtų kelti riziką tarptautinei taikai ir saugumui, ir kaip sprendimai mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtojimo bei sklaidos srityje gali padidinti arba sumažinti nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką;
- b) suprasti nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatinto bendruomenės jau dedamas pastangas siekiant sumažinti mokslinių tyrimų ir inovacijų civiliniame sektoriuje nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką ir
- c) taikyti atsakingas inovacijas taip, kad būtų sumažinta nukreipimo ir netinkamo naudojimo rizika plėtojant ir skleidžiant mokslinius tyrimus ir inovacijas.

3.1.1. Projekto aprašymas

Pagal šį projektą bus parengti trys atskiri mokomosios ir gebėjimų stiprinimo medžiagos rinkiniai.

- (a) Vadovas (1). Šiame vadove bus sutelktos pagrindinės žinios ir priemonės, kad DI subjektai galėtų įvertinti ir sumažinti neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI technologijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų procesą. Jame bus aptarta, kodėl ir kaip sprendimai mokslinių tyrimų ir inovacijų plėtojimo bei sklaidos srityje gali daryti poveikį nukreipimo ir netinkamo naudojimo rizikai ir taip kelti riziką arba sudaryti galimybes taikai ir saugumui. Be saugos ir saugumo klausimų, dėl kurių diskutuojama karinėje ir nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo srityse, į jį taip pat bus įtraukti atitinkami tarptautinės teisės ir eksporto kontrolės prievolės ir pristatyti atsakingų inovacijų taikymo procesų ir priemonių pavyzdžiai, pavyzdžiui, technologijų poveikio vertinimo metodikos ir rizikos vertinimo šablonai.
- (b) Tinklaidžių ciklas (apytiksliai 10 tinklaidžių). Šios tinklaidės bus prieinama ir įtrauki terpė, kurioje DI srities subjektai galės gauti informacijos, kodėl ir kaip atsakingi DI inovacijų procesai gali padėti užtikrinti tarptautinę taiką ir saugumą – pasitelkiant rizikos, kylančios dėl neatsakingų subjektų vykdomo nukreipimo ir netinkamo naudojimo, mažinimą. Cikle bus apžvelgiamos svarbios temos (pvz., dvejojo ir (arba) bendrojo naudojimo mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų nukreipimo ir netinkamo naudojimo modelis; humanitariniai, strateginiai ir politiniai iššūkiai, susiję su galimu netinkamu civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų naudojimu; iššūkiai, su kuriais rizikos mažinimo srityje susiduria nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo bendruomenės; atsakingo inovacijų diegimo būdai pasitelkiant rizikos vertinimą; eksporto kontrolės reikalavimų laikymasis; integruotasis rizikos mažinimas; atsakinga leidyba; informuotumas apie savo klientus ir teorinio modeliavimo patyčių patirtis) ir tinklaidžių pagrindą sudarys pokalbiai, kuriuos projekto grupė rengs su atitinkamų bendruomenių atstovais.
- (c) Tinklarsčių ciklas (9–10). Grupė parengs kuruojamą tinklarsčio įrašų ciklą, kuriuo siekiama propaguoti pastangas, kuriomis mėginama nutiesti tiltą tarp į civilines prietaikas orientuoto „atsakingo DI“ ir ginklų kontrolės bei ginklų neplatinimo bendruomenių. Tinklarsčių ciklas suteiks galimybę skleisti įžvalgas, idėjas ir sprendimus dėl su rizikos, susijusios su civilinio pritaikymo DI nukreipimu ir netinkamu naudojimu mokslinių tyrimų ir inovacijų procese, nustatymo ir šalinimo. Tinklarsčiuose bus siekiama atspindėti DI sektoriuje egzistuojančių idėjų ir požiūrių įvairovę.

Šis turinys bus viešai platinamas per įgyvendinančių subjektų interneto svetaines, jų dalyvavimą socialinėje žiniasklaidoje ir tiesiogiai bendraujant su atitinkamais akademineis subjektais, civilinio pritaikymo DI profesinėmis asociacijomis ir kitomis atitinkamomis grupėmis.

3.1.2. Numatomi projekto rezultatai

Tikimasi, kad įgyvendinant šį projektą bus sukurtas naujas turinys, kuriuo civilinio pritaikymo DI specialistai galėtų būti informuoti apie tai, kaip: a) civilinio pritaikymo DI moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų būti nukreipiami ir netinkamai naudojami tokiu būdu, kuris gali kelti pavojų tarptautinei taikai ir saugumui, b) šios rizikos klausimą sprendžia nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatrinimo bendruomenė ir c) DI specialistai galėtų toliau prisidėti prie tokios rizikos mažinimo atsakingais inovacijų procesais.

Tikimasi, kad tai paspartins civilinio pritaikymo DI sektoriaus aktyvumą mažinant riziką, kurią civilinio pritaikymo DI nukreipimas ir netinkamas naudojimas gali kelti tarptautinei taikai ir saugumui; pagerins techninių specialistų gebėjimus dalyvauti atitinkamuose nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatrinimo bendruomenės procesuose, taip pat remis naujų auditorijų, kurios paprastai nedalyvauja dedant švietimo pastangas nusiginklavimo ir ginklų neplatrinimo srityje, angažavimąsi.

Taip pat tikimasi, kad šis turinys bus naudingas kitų projektų įgyvendinimui ir juo bus grindžiama 2 projekto švietimo ir gebėjimų stiprinimo veikla, taip pat dialogo ir angažavimosi veikla pagal 3 projektą. Tikimasi, kad ši veikla atitinkamai bus naudinga kuriant ir tobulinant turinį. Tikimasi, kad toks kartotinis požiūris padės šalinti galimas kliūtis, trukdančias veiklą populiarinti, skleisti ir naudoti DI bendruomenėje, įskaitant kalbos, turinio, konteksto ir prieinamumo problemas, dėl kurių galėtų susilpnėti minėto turinio poveikis pasauliniu lygmeniu, visų pirma globaliuosiuose Pietuose.

3.2. 2 projektas. Švietimo ir gebėjimų stiprinimo veikla būsimiems DI specialistams

3.2.1. Projekto tikslas

2 projekto tikslas – prisidėti, kad neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų rezultatų nukreipimo ir netinkamo naudojimo problematika būtų įtraukta į būsimų kartų DI specialistų švietimą. Ilguoju laikotarpiu tai užtikrins, kad gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) studentai, kurie kurs DI ateitį, žinotų apie neigiamą poveikį, kurį neatsakingų subjektų atliekamas DI specialistų darbo rezultatų nukreipimas ir netinkamas naudojimas galėtų turėti tarptautinei taikai ir saugumui, ir kad jie turėtų pagrindines priemones, būtinas tokiai rizikai mokslinių tyrimų ir inovacijų procese nustatyti ir sumažinti.

Pagal šį projektą bus surengta daug švietimo ir gebėjimų stiprinimo praktinių seminarų su dėstytojais ir studentais, bendradarbiaujant su atrinktais tarptautiniais universitetais ir pramonės subjektais. Taigi, projektu siekiama plėtoti gebėjimų stiprinimo veiklą, kurią galėtų naudoti dėstytojai ir mokymo programų rengėjai, kad į būsimų DI specialistų mokymą (pvz., mokymus DI etikos ir atsakingų inovacijų klausimais) būtų įtraukti klausimai, susiję su neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo rizika, ir ji būtų susieta su platesniu taikos ir saugumo kontekstu.

Pasitelkiant šiuos praktinius seminarus projektu taip pat bus siekiama nustatyti suinteresuotų dėstytojų, mokymo programų rengėjų ir studentų tinklą, kuris padėtų skleisti ir populiarinti projekto mokomąją medžiagą ir gebėjimų stiprinimo veiklą DI švietimo bendruomenėje ir DI specialistų bendruomenėje. Šiuo tinklų kūrimo komponentu siekiama užtikrinti projektų tvarumą pasibaigus jų įgyvendinimo laikotarpiui ir sudaryti sąlygas užmegzti tvirtesnius ryšius remiant civilinį techninį angažuotumą siekiant platesnių taikos, saugumo, nusiginklavimo ir ginklų kontrolės tikslų.

3.2.2. Projekto aprašymas

Pagal šį projektą bus surengta daug švietimo ir gebėjimų stiprinimo praktinių seminarų su dėstytojais ir studentais iš viso pasaulio mastu atrinktų universitetų. Šiuos seminarus turėtų sudaryti paskaitos ir interaktyvūs užsiėmimai, kurie suteiktų dėstytojams ir studentams galimybių apmąstyti būdus, kaip civilinio pritaikymo DI srities moksliniai tyrimai ir inovacijos galėtų būti nukreipiami ir netinkamai naudojami taip, kad tai galėtų kelti pavojų tarptautinei taikai ir saugumui, ir kaip tokią riziką būtų galima nustatyti, užkirsti jai kelią arba ją sumažinti vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų procesą arba kitus valdymo procesus. Ši veikla bus grindžiama ankstesniu mažesnio masto bandomuoju darbu, kurį atliko UNODA – jis išbandė metodus, kuriais siekiama angažuoti STEM studentus ir parodyti, kad jiems svarbu suprasti savo darbo poveikį platesniame kontekste, taip pat naudoti savo ekspertines žinias už savo specializacijos sričių ribų. Konkrečiai, veiklą sudarytų:

- a) regioniniai gebėjimų stiprinimo seminarai dėstytojams ir studentams (4) – regioniniuose praktiniuose seminaruose bus vykdoma ir skatinama veikla, kurią dėstytojai gali naudoti siekdami stiprinti STEM studentų gebėjimus atsakingų DI inovacijų srityje, ypač daug dėmesio skiriant tam, kaip įvertinti ir sumažinti neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI technologijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką. Kiekvienas praktinis seminaras bus organizuojamas su vienu iš ES universitetų ir su aukšto lygio universitetu iš kito pasaulinio regiono, taip visada suburiant įvairius ES esančius dalyvius su įvairialype grupe, kurios buvimo vieta yra už ES ribų. Vėliau seminarai apims Lotynų Ameriką ir Karibų jūros regioną, Šiaurės Ameriką, Afriką, Aziją ir Ramiojo vandenyno regioną. Tai suteiks galimybę dalyvauti studentams (magistrantams ir doktorantams) iš viso pasaulio, įskaitant globaliųjų Pietų studentus. Praktiniai seminarai visų pirma vyktų anglų kalba, tačiau, kai įmanoma, dalyviams būtų suteikta galimybė dalyvauti veikloje kitų kalbų grupėse ir
- b) tarptautinis praktinis seminaras dėl tvaraus gebėjimų stiprinimo (1) – praktiniame seminare bus remiamasi regioninių seminarų metu įgyta patirtimi ir bus sudarytos palankesnės sąlygos dėstytojams ir atrinktiems studentams iš projekte dalyvaujančių universitetų keistis informacija ir patirtimi. Seminare bus aptarta, kaip patobulinti projekto metu parengtą veiklą ir priemones ir platinti jas už dalyvaujančių universitetų grupės ribų. Taip pat bus aptarta, kaip skatinti studentus, kai jie pateks į darbo rinką, angažotis dėl atsakingo DI, kurio taikymu siekiama mažinti nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką tarptautinei taikai ir saugumui.

SIPRI ir UNODA tinklai ir buvimas Afrikoje, Azijoje ir Ramiojo vandenyno regione, Europoje, Šiaurės ir Pietų Amerikoje prireikus bus pasitelkiami veiklai palengvinti ir remti.

3.2.3. Numatomi projekto rezultatai

Tikimasi, kad įgyvendinant projektą bus sukurti gebėjimų stiprinimo ir angažavimosi veiklos modeliai, kuriuos į savo praktiką galėtų perkelti dėstytojai ir mokymo programų rengėjai, kad būsimi DI specialistai būtų informuoti apie neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI sprendimų nukreipimo ir netinkamo naudojimo problemas ir kaip jie gali padėti sušvelninti šias problemas atsakingais inovacijų procesais. Tikimasi, kad užbaigę projekto veiklą dalyviai (tiek dėstytojai, tiek STEM studentai) galės naudoti ir propaguoti atsakingas inovacijų priemones, metodus ir koncepcijas, kad nustatytų ir sumažintų nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką plėtojant mokslinius tyrimus ir inovacijas civilinio pritaikymo DI srityje ir platinant jų rezultatus.

Tikimasi, kad per projekto veiklą susikurs tinklas, jungiantis dėstytojus, mokymo programų rengėjus ir studentus, kurie ne tik propaguos projekto veiklą DI švietimo ir profesinėse bendruomenėse (pvz., per IEEE kompiuterinės žvalgybos draugijos konferencijas), bet ir galės prisidėti techniniais pajėgumais prie valstybės vadovaujamų tarptautinių valdymo procesų (pvz., Konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų proceso dėl besiformuojančių technologijų autonominių mirtinų ginklų sistemų srityje).

Trumpalaikę ir ilgalaikę šios veiklos vertę atskleis tyrimai, atliekami prieš veiklą ir po jos.

3.3. 3 projektas. Palengvinti atsakingų inovacijų DI srityje darnų vystymąsi, sklaidą ir poveikį ilgesniu laikotarpiu, siekiant taikos ir saugumo

3.3.1. Projekto tikslas

3 projekto tikslas – palengvinti atsakingų inovacijų DI srityje ilgesnio laikotarpio darnų vystymąsi, sklaidą ir poveikį, kaip priemonę sumažinti riziką, kurią taikai ir saugumui gali kelti civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimas ir netinkamas naudojimas. Įgyvendinant projektą ketinama rengti apskritojo stalo diskusijas su DI pramonės atstovais ir įvairių suinteresuotųjų subjektų dialogus, paruošti viešą ataskaitą ir vykdyti tikslinę sklaidos veiklą. Projektu siekiama užtikrinti, kad nuveiktas darbas, visų pirma švietimo, gebėjimų stiprinimo ir angažavimosi veikla, pasiektų visą DI bendruomenę ir darytų jai visuminį poveikį visais lygmenimis (nuo studentų iki inžinierių ir kitų DI specialistų) nepaisant geografinių, sektorinių ir kitų ribų. Siekiant padidinti galimybę daryti platų ir gilų poveikį, labai svarbu bendradarbiauti su šios srities profesinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, su IEEE (Elektros ir elektronikos inžinierių institutu), ir vykdyti įvairiapusį akademinės bendruomenės, pramonės ir kitų atskirų sektorių angažavimąsi. Tokios pastangos suteiks galimybę įvairių DI bendruomenių suinteresuotiesiems atstovams prisiimti atsakomybę už problemą ir pateikti savo nuomonę apie tai, kaip galima tvariai vykdyti ir propaguoti rizikos mažinimo pastangas pasaulinės DI bendruomenės viduje ir tarp atskirų jos elementų. Be to, siekiant užtikrinti ilgalaikę projekto vertę valstybėms, tarpvyriausybiniams organizacijoms ir kitiems subjektams, svarbu, kad DI specialistai galėtų mokytis iš vyriausybės ekspertų, dalyvaujančių rizikos mažinimo veikloje nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatinimo srityse, ir su jais angažuotis veiklai.

Tvarumo tikslais taip pat labai svarbu užtikrinti, kad angažavimosi veikloje gautos įžvalgos būtų tinkamai analizuojamos, konsoliduojamos ir skleidžiamos.

3.3.2. Projekto aprašymas

Šį projektą sudaro šios pagrindinės kryptys:

- a) įvairių suinteresuotųjų subjektų dialogai tema „Atsakingos DI inovacijos siekiant taikos ir saugumo“ (iki 9). Šiuose virtualiuose dialogo susitikimuose dalyvautų ES ir kitų šalių ekspertai iš akademinės bendruomenės, mokslinių tyrimų, privačiojo sektoriaus ir tradicinės ginklų kontrolės sričių, kad aptartų
 - i. technologines tendencijas, dėl kurių gali kilti netinkamos sklaidos, nukreipimo ir netinkamo naudojimo rizika, daranti poveikį tarptautinei taikai ir saugumui;
 - ii. kaip dalyvauti rizikos mažinimo veikloje pasitelkiant atsakingų inovacijų procesus, metodus ir priemones, taip pat suinteresuotųjų subjektų bendruomenių, įskaitant tas, kurios veikia kituose sektoriuose, pavyzdžiui, biologinės ir chemijos pramonės sektoriuose, dialogo vedimo ir dalijimosi žiniomis galimybes ir iššūkius, ir
 - iii. potencialią savarankiško ekspertų ir su dialogu susijusios veiklos tinklo vertę, tikslą ir formatą. Ekspertų grupė susitiks kelis kartus per metus ir sieks surengti du platesnei bendruomenei skirtus viešus renginius.

Du iš devynių virtualių posėdžių turėtų būti atviri visuomenei, siekiant palengvinti platesnes konsultacijas;

- b) privačiojo sektoriaus atstovų apskritojo stalo diskusijos (iki 6). Šiomis virtualiomis apskritojo stalo diskusijomis bus pradėtas dialogas su subjektais, dirbančiais su atsakingų DI inovacijų procesais privačiame sektoriuje (pvz., partnerystė DI srityje), apie tai, kaip jie gali padėti kuo labiau sumažinti neatsakingų subjektų vykdomo civilinio pritaikymo DI technologijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką, taip pat bus nagrinėjamos galimos paskatos tai daryti privačiojo sektoriaus plėtros kontekste. Temos, be kita ko, bus šios:
 - i. tarptautinio saugumo ir nusiginklavimo konteksto svarba privačiajam sektoriui;
 - ii. teisinė (-ės) aplinka (-os), kurioje (-iose) DI plėtra, diegimas ir veikimas vyksta visame pasaulyje;
 - iii. kaip remtis rizikos vertinimo mechanizmais ir kitomis priemonėmis, kurios yra atsakingų inovacijų procesų ir įmonių atitikties programų dalis arba galėtų būti į juos integruotos, ir
 - iv. iš kitų pramonės šakų, procesų ir sistemų, susijusių su ginklų kontrole (pvz., biologinės ir chemijos pramonės), įgyta patirtis;
- c) DI bendruomenės perspektyvų ginklų kontrolės ir rizikos mažinimo DI srityje ataskaita, skirta DI bendruomenei ir ginklų kontrolės bendruomenei (1). Rengiant šią ataskaitą viename informaciniame dokumente, skirtame tiek atsakingo civilinio pritaikymo DI bendruomenei, tiek ginklų kontrolės bendruomenei, bus sukauptos konsoliduotos projekto išvados ir rekomendacijos. Ataskaitoje būtų aptarta, kaip galima nustatyti,

įvertinti ir šalinti tarptautinei taikai ir saugumui kylančią riziką, susijusią su civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimu ir netinkamu naudojimu;

- d) sklaidos renginiai, skirti konsultacijoms ir angažavimuisi su DI bendruomene ir ginklų kontrolės bendruomene (dar nenustatyta). Grupė ieškos galimybių informuoti apie darbą, jo išvadas ir rekomendacijas viso projekto metu. Renginių formatas ir pristatymų turinys būtų pritaikyti pagal tikslinių grupių poreikius. Tai gali būti CONOP darbo grupės, Europos DI aljanso asamblėjos, Autonominių mirtinų ginklų sistemų srityje besiformuojančių technologijų vyriausybinių ekspertų grupės, Tarpžinybinės darbo grupės dirbtinio intelekto klausimais (IAWG-AI), Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos (ITU) iniciatyvos „DI naudojimas gerais tikslais“, JT Nusiginklavimo tyrimų instituto (UNIDIR) metinio inovacijų dialogo, Elektros ir elektronikos inžinierių instituto susitikimai. Grupė taip pat siektų dvišaliu pagrindu angažuotis su atitinkamais vyriausybių, akademinės bendruomenės ir privačiojo sektoriaus suinteresuotaisiais subjektais.

3.3.3. Numatomi projekto rezultatai

Tikimasi, kad šis projektas padės pagrindus atsakingų DI procesų inovacijų darniam vystymuisi, sklaidai ir poveikiui, siekiant pašalinti netinkamos sklaidos, nukreipimo ir netinkamo naudojimo riziką ir jų poveikį taikai ir saugumui ir po to, kai Tarybos sprendimas nustos galioti.

Tikimasi, kad įvairių suinteresuotųjų subjektų dialogas taps keitimosi informacija ir bendradarbiavimo rizikos mažinimo klausimais modeliu ne tik pasaulinėje DI bendruomenėje, bet ir tarp atsakingo civilinio pritaikymo DI bendruomenės ir nusiginklavimo, ginklų kontrolės bei ginklų neplatinimo bendruomenių. Toks modelis galėtų būti naudojamas siekiant supažindinti politikos formuotojus su svarbiausia technologine ir moksline pažanga, susijusia su atsakingomis DI inovacijomis, taip pat supažindinti specialistų auditoriją su aplinka, kurioje šiuo metu angažuojasi politikos formuotojai. Tikimasi, kad projektas sudarys palankesnes sąlygas tvariems suinteresuotųjų subjektų santykiams ir angažavimosi veiksams šiose skirtingose bendruomenėse ir tarp jų. Tikimasi, kad toks heterogeniškas tinklo poveikis sudarys sąlygas aktyviau plėtoti ir plačiai propaguoti atsakingas DI inovacijas siekiant taikos ir saugumo pasibaigus projekto įgyvendinimo laikotarpiui.

Tikimasi, kad privačiojo sektoriaus dialogas sudarys sąlygas aktyvesniam ir platesniam DI privačiojo sektoriaus angažavimuisi nustatant riziką taikai ir saugumui, kylančią dėl civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo, užkertant jai kelią ir ją mažinant. Tikimasi, kad projektas padės pagrindiniams privačiojo sektoriaus procesų dalyviams geriau suprasti problemas, kurias juo siekiama spręsti, ir prisiimti atsakomybę už jas. Be to, projektu siekiama sudaryti palankesnes sąlygas (visapusiškiau) priimti ir įgyvendinti atsakingų inovacijų procesus, metodus ir priemones esamuose organizacijų rizikos valdymo mechanizmuose ir procedūrose.

Be to, tikimasi, kad įvairių suinteresuotųjų subjektų dialogas ir privačiojo sektoriaus apskritojo stalo diskusija suteiks įžvalgų įvairiais esminiais klausimais, įskaitant tai, a) kaip galima toliau tobulinti ir diegti atsakingų inovacijų metodus ir priemones, siekiant nustatyti riziką, kylančią dėl

civilinio pritaikymo DI mokslinių tyrimų ir inovacijų nukreipimo ir netinkamo naudojimo, užkirsti jai kelią ir ją sumažinti; b) kaip DI moksliniai tyrimai ir inovacijos gali būti teigiamai naudojami taikos ir saugumo tikslams remti (pvz., pritaikymas išankstinio perspėjimo apie konfliktus ir humanitarinės pagalbos tikslams) ir c) kaip sudaryti palankesnes sąlygas aktyvesniam dialogui ir dalijimuisi informacija tarp rizikos mažinimo pastangas atsakingo civilinio pritaikymo DI bendruomenėje dedančių subjektų (t. y. įvairių iniciatyvų, kurioms vadovauja IEEE), ir subjektų, kurie jau deda tokias pastangas nusiginklavimo, ginklų kontrolės ir ginklų neplatavimo bendruomenėje tarpvyriausybiniu lygmeniu.

Vykdam ataskaitų rengimo ir sklaidos veiklą bus analizuojamos, konsoliduojamos ir platinamos išvalgos, gautos įgyvendinant 1, 2 ir 3 projektus, ir taip bus remiamas projekto veiklos rezultatų ir rekomendacijų propagavimas pasaulinėje DI bendruomenėje ir politikos bendruomenėje. Be to, tikimasi, kad ši veikla padės užtikrinti poveikio tvarumą pasibaigus projektų įgyvendinimo laikotarpiui.

4. TRUKMĖ

Visa numatoma projektų įgyvendinimo trukmė – 36 mėnesiai.